

TAM İSTİHDAM VE İŞÇİLERİN EĞİTİMİ*

Çeviren :

Einar HARDİN

Ass. Nüvit GEREK

Toplam işgücü talebindeki bir yükselişin, özellikle faal işgücü gruplarında işsizlik oranları üzerine etkisi, hangi düzeydeki istihdam fiyat istikrarı ve ekonomik gelişme ile tutarlı olduğunu belirleyen bir çok önemli faktörlerden birisidir. Elde bu faktöre ait az miktarda sayısal bilgiler vardır. Bu makale, toplam işgücü talebindeki değişmelerin, tahsil sürelerine göre sınıflandırılan işçilerin, işsizlik oranları üzerindeki etkisine ilişkin tahminlerde bulunmaktadır.

Tahsil durumları değişik kişiler arasındaki işsizlik oranlarında derhal görülebilen farklılıklar vardır. Ekonomik gelişmenin bütün tahsil seviyelerinde işsizliği aynı miktarlarda azaltma etkisi varsa, bu durum doğal olarak, tahsilli işgücü açığını daha da bariz olarak ortaya koyacaktır. Böyle bir sonucu bekleyerek, tahsilli işgücü arzını arttırmak ve hem özel, hem de kamu işverenlerini daha az tahsil yapmış işgücünü çalıştırmaya teşvik etmek için elden gelen her-

(*) Einar HARDİN, «Full Employment And Workers' Education», School of Labor and Industrial Relations, Reprint Series No. 94 (1967-1968), s. 21-25.

şeyi yapmak üzere, toplum, daha yüksek bir işsizlik seviyesi ile karşılaşmayı kabul edebilmelidir. Ekonomik genişleme işsizlik seviyesini azaltırken, tahsilliler arasındaki işsizlik seviyesi daha az tahsilliler arasındaki işsizlik seviyesinden az azalıyorsa (yani işsizlik genel olarak azalırken tahsilliler ile daha az tahsilliler arasındaki işsizlik seviyesi farkı izafî olarak tahsilliler aleyhine artıyorsa) bu kararlar tümüyle yanlış da olabilir. Tahsil durumlarına göre işsizlik örnek araştırmasının son yedi yıllık verileri elimizde olduğuna göre, ekonomik genişlemenin tahsil durumları farklı olan işgücü grupları üzerindeki etkisine ilişkin olarak önceden tahminlerde bulunmak mümkündür.

MODEL VE GEREKÇESİ

Toplam talepteki bir genişlemenin etkisini tahmin etmekte kullanılan istatistikî model işgücü gruplarının tümü için aynı idi. Bağımlı değişken olarak grup işsizlik oranı, ulusal işsizlik oranının ve gözlem yılının bir doğrusal fonksiyonu olarak kabul edilmiştir.

$$Y_{it} = \alpha_i + \beta_{1i} X_t + \beta_{2it} + \epsilon_{it} \quad i = 1, \dots, n \text{ için}$$

Burada

Y_{it} = i , gurubunda, t yılında gözlemlenen işsizlik oranı

X_t = t yılı gözlemlenen ulusal işsizlik oranı

t = İçinde bulunulan yıl-1966

n = İşgücü guruplarının sayısı

$\alpha_i, \beta_{1i}, \beta_{2i}$ = Nüfus regresyon katsayıları

ϵ_{it} = Hata terimi

Emek verimliliğindeki değişmelere göre düzeltilmiş, mal ve hizmetlerin toplam talep düzeyindeki değişmeler, kuşkusuz, gözlem dönemi boyunca, ulusal işsizlik oranı üzerinde ana etkiyi yapmıştır. Ulusal oran denklemin birinci tarafına açıklayıcı bir değişken olarak katılmıştır. Böylece ulusal oran, toplam talep seviyesi yerine oldukça yeterli bir şekilde kullanılabilir. Ulusal oranın regresyon katsayısı β_{1i} , böylelikle toplam talepteki değişmelerin, seçilen guruptaki işsizlik seviyesi üzerine etkisinin bir ölçüsü ola-

caktır. Daha da kesinlikle grup oranındaki değişmeyi ölçecektir. Grup oranındaki değişme toplam talepteki değişmelerle birlikte olmakta ve toplam talepteki değişmeler ulusal oranda % 1'lik bir artışa yol açmaktadır.

Ulusal oran sabit kalsa bile seçilen işgücü gurubundaki işsizlik oranı zamanla değişebileceği için gözlem yılı, ikinci bir açıklayıcı değişken olarak seçilmiştir. Nihai talebin bileşimindeki değişmeler ve özellikle sanayi kesiminde olmak üzere teknolojikteki değişmeler, işgücüne olan talebin bileşimini değiştirmektedir. İşgücünün katılma oranlarındaki değişiklikler nüfusun bileşimindeki ve tahsil durumlarındaki değişiklikler işgücü arzının bileşimini değiştirmektedir. İşgücü talep ve arzında aynı anda meydana gelen değişmelerin etkisi bütün guruplarda birbirlerini etkisiz kılma sonucuna varmaz; ancak oranları bazı guruplarda yükseltirken bazı guruplarda da düşürür. Zaman değişkeninin regresyon katsayısı β_{2i} , ulusal orandaki herhangi bir değişmeden tamamen ayrı olarak grup oranındaki zamanla meydana gelen değişimin yıllık oranlarının bir ölçüsü olacaktır.

Model iki varsayım içermiştir: Birincisi grup oranı ulusal oranın doğrusal bir fonksiyonudur, ikincisi ise ulusal oranın, grup oranı üzerine olan etkisinin zamanla değişmediği varsayılmıştır. Her iki varsayıma da karşı çıkabilir. Ancak, bu varsayımlar olmasaydı, ikinci dereceden ve etkileşimli terimler kullanmak gerekecekti. Regresyon katsayılarının anlamlı tahminlerinin yapılması, yalnızca yedi gözlemden oluşan bir örneğin çözümlenmesinden beklenemeyeceğinden, iki varsayım kullanılmış, bu sayede ikinci dereceden ve etkileşimli terimler model dışı bırakılmıştır.

Model son Federal programların etkisini açıklıkla göstermiştir. Silahlı Kuvvetlerin arttırılan birlikleri, Meslek Kuruluşlarının, Çevre Gençlik Kuruluşlarının meydana gelmesi, El Emegini Geliştirme ve Yetiştirme Kanunu programları, hiç şüphesiz işsizlik oranları üzerine etkide bulunmuşlardır. Ancak bu etki erkeklerle kadınlar arasında ve tahsil durumları değişik kişiler arasında farklılıklar göstermiştir. 1957-1966 arasındaki yıllar için, yapısal değişimin zaman değişkeninin katsayısı ile gösterilmiş olan tahminleri, aslında bu programlardaki gelişmenin etkilerini de kapsamaktadır. Bu etkilerin tam olarak değerlendirilmeleri çok güç olduğu için, zaman değişkeninin katsayılarının anlamlarını çok ihtiyatla açıklamak gerekir.

VERİLER VE İSTATİSTİKİ METOT

Bağımlı değişkenler, 1957-1959-1962-1964-1965-1966 yıllarının Mart aylarına ilişkin işgücü örnekleme araştırmaları ve 1960 yılı Birleşik Devletler nüfus sayımının aynı yılın Nisan ayı için alınan yüzde beş'lik örneklemesinde de belirtilmiş olduğu gibi 18 ve daha yukarı yaşlardaki kişilerin işsizlik oranlarıyla gösterilmişlerdir (1). Ulusal oran ise 14 ve daha yukarı yaşlardaki sivil işçilerin aynı aylar içerisindeki işsizlik oranı ile belirtilmiştir. Grup oranları mevsimlik olarak düzenlenmedikleri halde mevsimlik olarak düzenlenen veriler ulusal oran için kullanılmışlardır. Çünkü tam istihdam konusu üzerinde duran siyasal yayınlar, alışılagelen ve yararlı da olan bir şekilde mevsimlik olarak düzenlenen ulusal oran verilerini kullanmaktadırlar. Bazı yıllar için verilerin yeniden hazırlanmasından sonra, tahsil yıllarına göre yedi kısma ayrılmış erkek ve kadınları içeren 14 işgücü gurubu kalmıştır.

Tahsil yılları şu şekilde ayrılmıştır: 5 yıldan az, 5-7 yıl arası, 8 yıl, 9-11 yıl arası, 12 yıl, 13-15 yıl arası, 16 yıl ve daha fazlası (2).

Modelin regresyon katsayıları, en küçük kareler metodu ile 14 işgücü gurubunun herbiri için ayrı ayrı tahmin edilmiştir. Ancak gerçekte 14 denklem birbirlerinden bağımsız değildirler. İlk önce, ulusal oran, gurup oranlarının ağırlıklı bir ortalaması olduğundan, ulusal oranın mevsimlik olarak düzenlendiği ve 14 ile daha yukarı yaşlardaki işgücünü kapsadığı durum dışında, gurupların herhangi birisi için regresyon geri kalan gurupların eşit-

- (1) 1951-1965 Nüfus akımı araştırması için bkz., Educational Attainment of Workers: Mart 1957, Current Population Reports, Seriler P-50, No. 58 (Washington U.S. Bureau of the Census 1957) Tablo 1, s. 8; ve «Educational Attainment of Workers 1959», Monthly Labor Review, Şubet 1960 s. 113-122; «Educational Attainment of Workers, Mart 1962», Monthly Labor Review Mayıs 1965 s. 504-525; ve Educational Attainment of Workers, Mart 1964» Monthly Labor Review, Mayıs 1965 s. 517-527; v Educational Attainment of Workers in March 1965», Monthly Labor Review, Mart 1966 s. 250-257; Special Labor Force Reports No. 1, 30, 35, 65 olarak yeniden basılmıştır (Ek tablolarından özellikle tablo C'ye bkz.).
- (2) Farklı eğitsel düzeylerdeki gurupların işsizlik oranları üzerine örnek araştırma verileri 1952 Ekim araştırmasından ve 1950 nüfus sayımından elde edilebilir. İlk kaynak mevsimlerdeki farklılıktan ötürü dikkate alınmamıştır. İkinci kaynak da 1950 nüfus sayımındaki işsizlik oranı ile Nisan 1950 Nüfus Akımı Araştırması işsizlik oranı arasındaki farkın çok olması nedeniyle kapsam dışı bırakılmıştır. (Bkz. R.A. Gordon ve diğerleri, Measuring Employment and Unemployment, Presidents Committee to Appraise Employment and Unemployment Statistics, Washington, 1962, appendix I. pp. 373-386.

TABLO 1. 18 VE DAHA YUKARI YAŞLARDAKİ SİVİL İŞÇİLERİN KADIN ERKEK AYIRIMI YAPILARAK VE TAHSİL DURUMLARINA BAKILARAK 1957-1966 ARASINDAKİ YILLAR İÇİN BULUNAN İŞSİZLİK ORANLARININ REGRESYON ANALİZİ (Her grup için N = 7)

İşgücü Grubu	Gözlemlenen Oran		Gözlemlenen Grup Oranı Regresyonu							
	Ortalama	Standart sapma	R ²	Tutulma		Ulusal Oran		Yıl		Tahminin Standart Hatası
Katsayı				Standart Hata	Katsayı	Standart Hata	Kat sayı	Standart Hata		
Erkekler										
0—4	8.4	1.5	⁰ .75	0.29	2.49	¹ 1.56	0.51	-0.14	0.11	0.9
5—7	7.3	1.5	¹ .86	-1.21	1.78	² 1.66	.36	-.11	.08	.7
8	5.9	1.3	² .92	-2.37	1.24	² 1.70	.25	-.00	.06	.5
9—11	6.4	1.3	¹ .77	-1.12	2.11	¹ 1.57	.43	.04	.10	.8
12	3.8	.9	² .89	-1.51	.93	¹ 1.05	.19	-.04	.04	.3
13—15	3.2	.5	.66	.86	.95	¹ .53	.19	.05	.04	.4
16 ve daha çok	1.2	.3	² .97	-.39	.18	² .37	.04	.05	.01	.1
Kadınlar										
0—4	7.6	1.9	.59	-1.11	3.93	¹ .62	.80	-.19	.18	1.5
5—7	7.3	2.2	¹ .86	-6.06	2.76	² 2.69	.56	-.06	.13	1.0
8	5.9	.7	.53	3.08	1.49	.52	.30	-.07	.07	.6
9—11	7.8	1.4	¹ .80	-.03	2.09	¹ 1.69	.43	.09	.10	.8
12	4.6	1.0	² .93	-.31	.89	² 1.14	.18	¹ .16	.04	.3
13—15	3.6	.8	.26	1.92	2.21	.42	.45	.08	.10	.8
16 ve daha çok	1.3	.2	¹ .86	.57	.23	¹ .19	.05	¹ .04	.01	.1

1 — Ana kütle değerinin sıfır olarak alındığı sıfır hipotezi için $0,01 < P < 0,05$

2— Ana kütle değerinin sıfır olarak alındığı sıfır hipotezi için $P < 0,01$

liklerinden çıkarılabilir. İkinci olarak da işgücü açığındaki farklılık gösteren değişmeler, guruplar arasında işgücü aktarımına yol açabileceği için, hata terimleri ilişkili karşıt denklemler olarak (Correlated across equations.) ele alınabilir. İç ilişkileri değerlendirebilecek tatminkâr bir metod bulunmadığından tek denklem yaklaşımı kullanılmıştır.

Zamanla regresyonların çoğu istatistiki bakımdan anlamsızlaştıkları için, gurup oranlarının ulusal oran üzerine basit doğrusal regresyonları da hesaplanmıştır. Ulusal işsizlik oranı yüzde üçe indirilebilirse, 1967 Martında ortaya çıkabilecek gurup işsizlik oranlarının alternatif tahminlerini hesaplariken iki seri regresyon katsayısı kullanılmıştır.

BULGULAR

Çözümlemenin başlıca sonuçları tablo 1'de görülebilir. Yapılan yedi gözleme veya dokuz yılın üzerinde tahsil yapmış olanların ortalamalarına bakılırsa daha az tahsilli olanlara göre tahsilli kişiler arasındaki işsizlik oranı açıkça daha düşüktür. İşsizlik oranının değişkenliği de tahsilli kişiler arasında daha düşüktür. Yüksek tahsillerini tamamlayamamış olanların işsizlik oranları, yukarıda belirtilen oranlardan ve yüksek okul mezunlarının işsizlik oranlarından daha yüksek olmuşsa da bunların durumu istisnadır. Daha yüksek bir istihdam düzeyine başlıca engel olabilecekleri düşünülen fakülte mezunları yüzde 1,2 ve 1,3 ile en düşük ortalama işsizlik oranını ve yüzde 0.2-0.3 ile de en düşük değişkenliği göstermişlerdir.

Toplam talepteki bir genişleme, işsizliği bütün gruplarda aynı miktarlarda azaltabilseydi kolayca anlaşılabilirdi gibi işgücü açığı önce tahsilli kimseler arasında, özellikle de fakülte mezunları arasında ortaya çıkardı. Ulusal orana bağlı gurup oranının kısmi regresyon katsayısı böylece 14 denklemin hepsinde de + 1.0'a eşitlenirdi. Tablo 1 bütün regresyon katsayılarının beklenebileceği gibi pozitif işaretli olduklarını göstermektedir. Ancak katsayılar gerçek büyüklük olarak erkekler için 0.37 den 1.70'e ve kadınlar için ise 0.19 dan 2.69'a kadar değişiklikler göstermişlerdir. Sınırlı sayıdaki gözlemler bu katsayıların çoğunun kontrol edilmesine imkân vermese de, fakülte mezunlarına ilişkin iki sapma hiç kuşkusuz anlamlı olarak sınıflandırılabilirdi. Fakülte mezunu erkekler için

0.37 ve fakülte mezunu k adınlar için 0.19 olan regresyon katsayıları yaklaşık 16 standart hata ile birimden farklılık göstermişlerdir. Bu sonuçlar yalnızca bağımlı değişkenin aynı zamanda açıklayıcı değişkeni oluşturan parçalardan biri olmasından ötürü ortaya çıkmamıştır. Grup oranları arasındaki 91 adet katsayının dağılım fonksiyonu incelendiğinde şu durum görülmüştür. Negatif değerler yoktur ve katsayıların yaklaşık üçte ikisi 0.60 dan 0.99'a kadar sıralanmışlardır. R^2 'nin yüksek değerleri, çeşitli regresyon eşitlikleri için, böylece kuşkusuz ulusal oranın tanımını basitçe yansıtmak yerine asıl, gurup oranları arasında gerçek bir pozitif iç ilişki bulunduğunu göstermişlerdir. Gurup işsizlik oranlarının kısmi regresyonları, ulusal orandaki değişmelere tepkiden çok, daha başka nedenlerden ötürü değişen gurup oranlarını gözönünde tutan yıllık yüzdelerin boyutlarını ortaya koyar. (Ulusal oran ve zaman arasındaki korelasyon yalnızca $r = 0.11$ idi.) Sıfırdan farklı olan zamana bağlı regresyon katsayılarının, talep ve arz arasındaki uyumsuzlukların yönünü ya da dönüşüm oranlarını yansıtması oldukça önemlidir. Yüz-beş'lik güven sınırında bile katsayıların çok az bir kısmı sıfırdan önemli derecede farklıdır. Regresyon katsayılarının tahsilli kimseler arasında pozitif olma, daha az tahsilli kimseler arasında ise negatif olma eğiliminde olduklarını ve karşıt ilişkiler (opposite relations) bulunduğuna ilişkin hiç bir belirti olmadığını ileri süren, ancak pek de tutarlı olmayan bir görüş vardır. Aslında hem erkek hem de kadın fakülte mezunları önemli regresyonlar göstermemişlerdir. Sabit bir ulusal işsizlik oranında 0.04 ile 0.05 arasında yükselmeler olacağı tahmin edilmiştir.

YÜZDE 97'LİK İSTİHDAMDA ORANLAR

Ekonomik politika yıllardır, yüzde-dörtlük bir ulusal işsizlik oranı olarak tanımlanan, geçici bir tam istihdam düzeyi elde etmeyi amaçlamıştır, ve bu amaç 1966 da gerçekleşmiştir. Birleşik Devletler İşçi Dairesi, yakın bir gelecekte «Mart 1966 işgücünün Tahsil Seviyesi Araştırması»nın sonuçlarını yayınlarsa, geçici tam istihdam düzeyindeki çeşitli tahsil kesimlerinin işsizlik oranları için elde doğrudan bir kaynak bulunacaktır. Tablo 1'deki tahmin edilen regresyon katsayıları, tam istihdama ulaşmak üzere, ulusal işsizlik oranını yüzde-üç indirmek için gereken adım atılırsa, so-

nuçta (3) meydana gelecek işsizlik oranlarını önceden bildirmekte kullanılabilir. Tablo 2, Mart 1967 için mevsimlik olarak düzenlenmemiş olan işsizlik oranlarını önceden bildirmektedir. Mevsimlik olarak düzenlenen ulusal işsizlik oranı Mart 1967 de yüzde-üç indirilebildiği taktirde sözünü ettiğimiz önceden bildirilen işsizlik oranları 14 grupta da görülecektir.

**TABLO 2. YÜZDE-ÜÇ ULUSAL İŞSİZLİK SEVİYESİNDE
KADIN ERKEK AYRIMI VE TAHSİL DURUMLARINA
BAKILARAK MART 1967 İÇİN ÖNCEDEN BİLDİRİ-
LEN İŞSİZLİK ORANLARI**

Tahsil Yılları	Alternatif I ⁽¹⁾	Altternatif II ⁽¹⁾
Erkekler	Alternatif I ⁽²⁾	Alternatif II ⁽²⁾
0-4	4.8	5.4
5-7	3.6	4.1
8	2.7	2.7
9-11	3.6	3.5
12	1.6	1.8
13-15	2.5	2.3
16 ve yukarısı	.8	.8
Kadınlar		
0-4	3.6	4.4
5-7	1.9	2.2
8	4.6	4.9
9-11	5.1	4.7
12	3.3	3.3
13-15	3.3	3.4
16 ve yukarısı	1.2	1.2

(¹) Tablo 1 deki regresyon katsayılarına dayandırılmışlardır.

(²) Tablo 1 deki zaman trendi istatistiki bakımdan anlamsız olduğu zaman ulusal orana bağlı, basit lineed grup regresyonlarına dayandırılmışlardır. Ters olduğu zaman ise (erkeklerin ve kadınların 16 yıl yahut daha fazla tahsil yapmış oldukları durumlar) tablo 1'e dayandırılmışlardır.

(3) Katsayıları bu amaç için kullanırken, kişi, ulusal oran ve yılın grup oranındaki değişimin yarısından çoğunu gerçekten açıklamalarına rağmen tama-

Alternatif I, Tablo 1'de gösterilen katsayılara dayandırılmıştır. Alternatif II, Tablo 1'deki zaman regresyon katsayısı istatistikî bakımından anlamsızlaştığında zaman değişkenini dikkate alınarak yeniden hesaplanan regresyonlara dayandırılmıştır. 1957-1966 döneminden sonra, beş yıldan az tahsil yapan ve ortalama işsizlik oranları yüzde 8.4 olan erkeklerin işsizlik oranları büyük bir ihtimalle yüzde 5.4 den fazla olmayacaktı. Tahsilli olmayan kadınların işsizlik oranlarında da ani bir düşüş görülmüştür. 12 yıl tahsil yapan erkeklerin işsizlik oranı göze çarpacak kadar düşmüş ve o dönemde görülmemiş bir seviyeye ulaşmıştı. Yüksek okul mezunu kadınların oranı da aynı şekilde belirgin olarak düşmüştü.

Fakülte mezunu erkekler, dönem ortalamasından daha düşük, ancak 1975 Martının yüzde 0.6 lık ortalamasından daha yüksek olan yüzde 0.8 lik bir işsizlik oranına ulaşmış olacaktı. Kadın fakülte mezunlarının ise hemen hemen tarihi ortalamaları ile aynı olan bir işsizlik ortalamaları olacaktı.

GELİŞEN BİR DENGE

Bu çalışmanın bulguları küçük örneklemeler boyutunda deneyimler olarak şu sonuçları ortaya koymaktadır:

1957-1966 döneminde ulusal işsizlik oranındaki azalmalar, düşük işsizlik oranı gösteren guruplardan çok yüksek işsizlik oranı gösteren tahsil gurupları arasındaki gerçekten daha büyük işsizlik azalmaları ile birleştirilmişlerdir. (yüzde olarak) Böylelikle ulusal işsizlik oranı düşerken tahsil durumları değişik kişilerin işsizlik oranları arasındaki farklılıklar da azalmıştır. Hem kadın hem de erkek fakülte mezunları arasındaki işsizlik oranları, ulusal işsizlik oranı ile olumlu şekilde ve yakından bağlantılıysa da ulusal orandaki her birim değişmeden erkekler ancak 0.4, kadınlar ise ancak 0.2 oranında etkilenmişlerdir.

minı açıklayamadıklarını aklına getirmelidir. Önkestimînin standart hatalarından (standart errors of forecasts) zorunlu olarak daha küçük olan tahminin standart hataları (standart errors of estimate) erkekler için 0.1—0.9, kadınlar için ise 0.1—1.5 arasında sıralanmışlardır. En düşük değerler fakülte mezunları için bulunmuştur. Daha da ötede model doğrusal olduğu için yüzde üç işsizlik düzeyinde, bildirilen hiçbir işgücü aktarımı tahminleri yeterince etkilememiştir. Önbildirimler böylece sadece kaba göstergeler olarak ele alınabileceklerdir. Önceden bildirilen düşük oranlar, doğru oranlardan bir dereceye kadar oldukça düşük olmuştur ve önceden bildirilen yüksek oranlar da ters çıkmıştır.

Talep ve arzdaki değişmeler, tahsilli işgücü açığını artırarak ve daha az tahsilli işgücü fazlasını arttırarak büyüyen bir dengesizlik yaratırsa, zamana bağlı regresyon katsayısı tahsilli kişiler için negatif, daha az tahsilli kişiler için ise pozitif işaretili olacaktır. Zamana bağlı regresyonların çoğunun, istatistiki olarak anlamsız olmalarına rağmen, birkaç anlamlı katsayının işareti beklenenlerin tersi olmuştur. Gelişen dengenin bazı belirtileri görülmüştür. Bu durum özellikle fakülte mezunları olayında açıktır. Bu guruptaki işgücü açıkları tam istihdama gerçekten engel olsalardı, dönem boyunca önemlerinde artma yerine azalma görüldü. Toplam talepte, mevsimlere göre düzenlenen ulusal işsizlik oranını yüzde üçe indirmeye yetecek kadar bir genişleme, büyük bir ihtimalle erkek fakülte mezunları arasında yüzde 0.8 ve kadın fakülte mezunları arasında da yüzde 1.2 olan Mart 1967 işsizlik oranını meydana getirmiş olacaktı. Mart 1967 için tahmin edilen işsizlik oranları, yüksek okul mezunu erkeklerin dışında kalan işgücü guruplarının hiçbirisi için şaşırtıcı ölçüde düşük olmamışlardır.

1966 takvim yılını belirleyen istihdamın tüketim mallarının ve hizmetlerinin fiyatlarında kendi artışından daha hızlı bir artışı da yanısıra getirdiği, bu artışın geçmiş yıllarda görülenlerden daha da fazla olduğu çok iyi bilinmektedir. Bu araştırma, eldeki altı yıllık verilere kıyasla yedi yıllık verilerde fakülde mezunu erkekler arasındaki işsizlik oranının daha düşük olduğunu göstermektedir. Bu durum fakülte mezunları açığının daha önemli bir enflasyonist güç olduğunu kanıtlamaz. Mart 1966 oranı 1967 de yüzde-üçe düşürüldüyse aynı durum fiyat artışlarında da ortaya çıkmalıydı. Ancak bu durum meydana gelmiş olsaydı da nedenler, büyük bir ihtimalle işgücündeki, tahsilin verdiği bilgi ve ustalıkların, kötü bir dağıtımından ziyade, ekonomideki fiziki sermaye darlıklarında ve kurumsal enflasyon güçlerinde bulunabilir. 1967 de, yüzde-97 lik tam istihdam seviyesinde ulaşmaya yönelmiş hükümet programları, bu istatistiki analizin sonuçlarıyla belirginleşmeyecek ılımlı bir fiyat kararlılığıyla uyumlu olabilirler. Ancak sonuçlara bakılırsa, ulusal işsizlik oranını yüzde üçe düşürmeye yönelik bir politika ille de isteniyorsa, fakülte mezunlarının arzını arttırmaya yönelik kapsamlı ve pahalı programların yürürlüğe girmesini beklemeye lüzum yoktur.